

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, przedstawia następujące uwagi do *projektu rozporządzenia w sprawie wzoru kwestionariusza szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka służącego stwierdzeniu zasadności zapewnienia dziecku ochrony w związku z przemocą domową* (numer w wykazie prac – 19):

- 1) Zgodnie z art. 12a ust. 4a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) dalej u.p.p.d., przed podjęciem decyzji, o której mowa w ust. 1, pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokonuje oceny ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia lub zdrowia dziecka. Zdaniem naszej organizacji, z powyższego wynika, że każdy z przedstawicieli ww. uprawnionych służb, może być źródłem informacji o poszczególnych czynnikach ryzyka np. funkcjonariusz policji może określić, że dziecko ma na ciele ślady pobicia, a pracownik socjalny, że w trakcie interwencji osoba stosująca przemoc domową jest agresywna wobec dziecka. Tymczasem w formularzu, w zakresie poszczególnych czynników, ogranicza się udział poszczególnych przedstawicieli służb i to w ten sposób, że wybranych czynników (np. pkt. 6 - *Czy dziecko w czasie interwencji deklaruje popełnienie samobójstwa z powodu doznawania przemocy domowej bądź deklaruje popełnienie samobójstwa z tego powodu?*) nie przewiduje się oceny/informacji ze strony pracownika socjalnego, który nie tylko jest ustawowo odpowiedzialny za wypełnienie formularza, ale także może zdecydować o zabezpieczeniu dziecka wbrew opinii pozostałych przedstawicieli służb zgodnie ze sporządzoną ostatecznie oceną. Zdaniem naszej organizacji, wprowadzenie ww. ograniczeń (różnicowania) nie wynika z norm ustawowych (jest ich rozszerzającą interpretacją) i w efekcie utrudni podejmowanie efektywnej decyzji dotyczącej ochrony dziecka, bowiem np. nie jest jasne jak należy zakwalifikować i oznaczyć sytuację, w której w odniesieniu do danego czynnika przedstawiciele służb różnić się będą co do oceny lub posiadanej wiedzy. Proponujemy zatem, by zrezygnować w ww. formularzu z kolumny wskazującej na wyodrębnionych przedstawicieli ją wypełniającej w odniesieniu do poszczególnych czynników, a w zamian oznaczenie ww. kolumny jako informującej od kogo pochodzą dane informacje.
- 2) W ocenie naszej organizacji, w warunkach przeprowadzanej interwencji – ww. formularz powinien być maksymalnie uproszczony i zapewniający jego szybkie wypełnienie tj. wyłącznie z kafeterią lub oznaczeniem do wypełnienia, a więc nie powinien zawierać pytań otwartych (opisowych). Szybkość, płynność i cel działania w ww. warunkach interwencji powoduje, że pracownik socjalny nie ma dodatkowego czasu na formułowanie ocen lub informacji opisowych, stąd postulujemy, by zrezygnować

z części opisowych w pkt 1, 2, 4, 5, 6 („wymień jakie”) oraz na końcu pn. „Ogólna ocena ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia dziecka”.

- 3) Czynniki ryzyka określone w pkt 1 dotyczące doznawanej przemocy fizycznej, powinny mieć charakter rozłączny. Czym innym bowiem metodycznie jest pytanie o doznawane formy przemocy fizycznej, a czym innym pytanie o widoczne ślady tej przemocy. Od strony metodyki należy uznać, że ww. pytania powinny być więc odrębnymi w kwestionariuszu. Nadto w zakresie samego czynnika (pytania) odnoszącego się do śladów po stosowaniu przemocy, należy w pytaniu dodać słowo „widocznych”, bowiem w warunkach interwencji oraz ograniczeń prawnych, nie zawsze możliwe jest zidentyfikowanie śladów, których istnienie może zostać ujawnione dopiero w warunkach badania lekarskiego lub hospitalizacji (np. dawne złamania, krwotoki wewnętrzne).
- 4) W zakresie doznawanej przemocy fizycznej (pkt 1) - kwestionariusz w takim kształcie i odczytywany literalnie, nie dopuszcza właściwie żadnego stopniowania ryzyka w odniesieniu do poszczególnych zachowań wobec dziecka, co oznacza że każda z wymienionych tam przykładowo form przemocy fizycznej, a więc np. bicie vs potrząsanie, w praktyce wymusza zapewnienie dziecku ochrony w trybie art. 12a u.p.p.d.
- 5) W zakresie pkt 6 nastąpiło faktyczne powtórzenie tej samej treści w drugiej części pytania (cyt. *Czy dziecko w czasie interwencji deklaruje popełnienie samobójstwa z powodu doznawania przemocy domowej bądź deklaruje popełnienie samobójstwa z tego powodu?*). Ponieważ kwestionariusz stosowany jest wyłącznie podczas interwencji, ww. powtórzenie należałoby usunąć.
- 6) Należy w zakresie każdego z czynników ryzyka (pytań) dopuścić możliwość udzielenia odpowiedzi „brak danych”. Przedstawiciele służb nie tyle bowiem wtedy nie identyfikują danego zagrożenia (na co mogłby wskazywać obecny brak znaku „X” przy poszczególnych pytaniach), co nie posiadają wiedzy o danym zdarzeniu, zachowaniu lub postępowaniu.

Mamy nadzieję, że ww. uwagi pomogą w opracowaniu kwestionariusza, który faktycznie będzie efektywnym i pomocnym narzędziem służącym ochronie dzieci. Wnosimy o poinformowanie naszej organizacji o uwzględnieniu ww. uwag.

Otrzymują:

- 1) Adresat
- 2) a/a

PRZEWODNICZĄCY
Polskiej Federacji Związkowej
Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej

Paweł Maczyński